

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

02 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători:

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,
Valentina Clevadi, Iuliana Oprea

examinînd cererea de revizuire înaintată de SRL „Givas”, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a S.R.L. „Givas” împotriva Î.S. „Cadastru”, Agenției Relații Funciare și Cadastru, S.R.L. „Tezed S”, CP „Mina Făurari” cu privire la prelungirea termenului de înregistrare a contractului, recunoașterea drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile și înregistrarea acestora în Registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2007,

C O N S T A T Ă :

La 18.08.2005 S.R.L. „Givas” a acționat în judecată Î.S. „Cadastru” și Agenția Relații Funciare și Cadastru, solicitînd prelungirea termenului de înregistrare a contractului nr. 514 din 19.03.2002 încheiat între CP „Mina Făurari” și S.R.L. „Givas” de vânzare-cumpărare a rampei din beton armat cu lungimea de 75 m și lățimea de 12 m, cu sectorul de cale ferată cu lungimea de 300 metri și transformatorul electric (substația de transformare a curentului electric de la tensiunea înaltă joasă) situate pe str. Feroviarilor, 1/1, zona industrială a or. Vatra, mun. Chișinău, atribuindu-le statut juridic de bunuri imobile cu înregistrarea drepturilor de proprietate în Registrul bunurilor imobile.

În motivare, reclamantul a explicat că: a devenit proprietar al bunurilor imobiliare menționate în temeiul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu CP „Mina Făurari” la 10.06.1998 înregistrat la notar sub nr. 514 la 19.03.2002, actului de primire-preluare nr. 60 din 20.07.1998, facturii de expediție 066745-066746 din 01.09.1998; deși reclamantul a solicitat, pîrîții nu au dispus înregistrarea drepturilor în Registrul bunurilor mobile, invocînd neclaritatea statutului juridic al patrimoniului; însă, după intrarea în vigoare a Codului civil, noțiunea bunuri imobile a devenit clară, fiind detaliat reglementată în art. 288; obiectul cumpărat a fost construit în 1960 în zona industrială de la periferia mun. Chișinău, fiind constituit din: 1) rampa care este construcție capitală din beton armat legată solid

și încorporată durabil de pământ, 2) transformatorul electric de înaltă tensiune care deservește cu electricitate iluminarea rampei și funcționarea tuturor mecanismelor de pe rampă, inclusiv trei macarale cu putere de pînă la 10 tone, 3) porțiunea de cale ferată de 100 m care este, de asemenea, legată solid de pământ și intră în sistemul total al căilor ferate din Moldova; bunurile menționate sunt imobile deoarece demolarea ar face imposibilă folosirea lor după destinație, ceea ce va duce de facto la încetarea activității complexului industrial.

Prin hotărîrea din 18.10.2005, Judecătoria Economică de Circumscripție a admis integral acțiunea.

La 11.11.2005 S.R.L. „Tezed S” a înaintat cerere de revizuire împotriva hotărîrii primei instanțe. Prin încheierea din 06.12.2005 Judecătoria Economică de Circumscripție a respins revizuirea.

Prin decizia din 16.02.2006 Curtea de Apel Economică a admis recursul S.R.L. „Tezed S”, a casat încheierea primei instanțe din 06.12.2005, a admis cererea de revizuire depusă de S.R.L. „Tezed S”, a casat hotărîrea primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare.

Primind cauza pentru rejudecare, prin încheierea din 17.04.2006, Judecătoria Economică de Circumscripție a atras în proces S.R.L. „Tezed S” și S.R.L. „Mina Făurari” în calitate de intervenienți accesorii.

În cadrul rejudecării cauzei, reclamantul și-a concretizat cerințele, solicitînd: prelungirea contractului de vânzare-cumpărare încheiat între S.R.L. „Givas” și CP „Mina Făurari” nr. 514 din 19.03.2002, recunoașterea dreptului de proprietate asupra căii ferate de 300 m, rampei de beton armat 75 x 12 m și transformatorului electric, obligarea oficiului cadastral teritorial Chișinău să înregistreze bunurile imobile menționate (f.d. 96, voi. I).

La 06.10.2006, reclamantul din nou și-a concretizat cerințele, solicitînd recunoașterea statutului de imobile al bunurilor menționate și obligarea oficiului cadastral teritorial Chișinău să înregistreze în Registrul bunurilor imobile drepturile de proprietate asupra imobilelor sub numele reclamantului în temeiul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu CP „Mina Făurari” la 10.06.1998 înregistrat la notar sub nr. 514 la 19.03.2002, actului de primire-preluare nr. 60 din 20.07.1998, facturii de expediție 066745-066746 din 01.09.1998.

Ulterior, S.R.L. „Givas” și-a concretizat cerințele în sensul: recunoașterii statutului juridic de imobile al bunurilor cumpărate prin contractul nr. 514 din 19.03.2002, obligării oficiului cadastral teritorial Chișinău să înregistreze în Registrul bunurilor imobile drepturile de proprietate asupra imobilelor cumpărate prin contractul nr. 514 din 19.03.2002, actului de primire-preluare nr. 60 din 20.07.1998, facturii de expediție 066745-066746 din 01.09.1998.

În ședința de judecată din 25.04.2007 S.R.L. „Tezed S” a solicitat schimbarea calității sale procesuale din intervenient accesoriu în pîrît, demers care a fost respins prin încheierea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 25.04.2007.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 23.05.2007, reclamantul a solicitat și a susținut următoarele cerințe: prelungirea termenului de înregistrare a contractului de vânzare-cumpărare nr. 514 din 10.06.1998 încheiat între S.R.L. „Givas” și CP „Mina Făurari”, recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile amplasate în or. Vatra, str. Feroviarilor, nr. 1/1, după cum urmează: ramura de cale ferată cu lungimea de 300 metri, rampa de beton armat cu lungimea de 75 m și lățimea de 12 m aflată la sfîrșitul porțiunii de cale ferată, stația de transformare a curentului electric, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial

Chișinău să înregistreze bunurile imobile cumpărate de la CP „Mina Făurari” în baza contractului de vânzare-cumpărare din 10.06.1998, actului de predare-primire nr. 60 din 20.07.1998, facturii de expediție nr. 066745-066746 din 01.09.1998 și contractului autentificat notarial nr. 514 din 19.03.2002.

Prin hotărârea din 23.05.2007 Judecătoria Economică de Circumscripție a admis parțial acțiunea S.R.L. „Givas”, a recunoscut parțial și a repus în termen contractul de vânzare-cumpărare nr. 514 din 19.03.2002 încheiat între CP „Mina Făurari” și S.R.L. „Givas” în partea bunurilor imobile amplasate pe terenul cu o suprafață de 0,366 ha din zona industrială a or. Vatra, str. Feroviarilor, nr. 1/1 pe suprafața de 0,366 ha, după cum urmează: 1) porțiunea de cale ferată cu lungimea de 300 m liniari de la punctul de trecere 15, învecinat cu punctul de trecere 14 (care aparține S.A. „Orhei-Tutun”) prin indicatoarele nr. 48 și 48a, 2) rampa din beton armat cu lungimea de 75 m și lățimea de 12 m, amplasată la sfârșitul porțiunii căii ferate cu lungimea de 300 m liniari, 3) substația de transformare a curentului electric din tensiune înaltă în tensiune joasă „KnTH”, amplasată la sfârșitul căii ferate cu lungimea de 300 m liniari și a rampei din beton armat, atribuindu-le în baza art. 288 al Codului civil la categoria de bunuri imobile și în baza art. 504, 505 din Codul civil, obligînd Î.S. „Cadastru” să le înregistreze și să efectueze rectificări în Registrul bunurilor imobile. Nefiind de acord cu hotărârea, S.R.L. „Tezed S” a declarat apel.

Prin decizia din 15.08.2007 Curtea de Apel Economică a respins apelul ca neîntemeiat, fiind menținută hotărârea primei instanțe fără modificări.

La 20.09.2007 S.R.L. „Tezed S” a declarat recurs, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe și deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei hotărîri noi de respingere a acțiunii S.R.L. „Givas”

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2007, a fost admis recursul declarat de S.R.L. „Tezed S”. S-a casat decizia Curții de Apel Economice din 15 august 2007 și hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 23 mai 2007, cu pronunțarea unei hotărîri noi prin care a fost respinse pretențiile înaintate de S.R.L. „Givas” ca neîntemeiate. S-a încasat de la S.R.L. „Givas” în folosul S.R.L. „Tezed S” cheltuielile legate de plata taxei de stat în sumă de 375 lei (trei sute șaptezeci și cinci lei). S-a restituit din bugetul de stat în contul S.R.L. „Tezed S” suma achitată în plus în mărime de 375 lei (trei sute șaptezeci și cinci lei).

La 17.02.2014 SRL „Givas” a înaintat cerere de revizuire a deciziei Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2007, solicitînd admiterea acesteia, casarea deciziei revizuite, cu rejudecarea pricinii în ordine de recurs de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție. În susținerea cererii de revizuire, revizuentul a invocat temeiul prevăzut la art. 449 lit. a) și b) CPC.

Astfel, SRL „Givas” a indicat că prin ordonanța Procurorului sect. Centru mun. Chișinău din 18.XI.2013, registratorul OCT mun. Chișinău, Sili Marian a fost recunoscut vinovat de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.1 Cod penal, cauza penală fiind încetată nu pe motive de reabilitare, dar în legătură cu intervenirea prescripției art. 60 CP.

Susține revizuentul că prin ordonanța adoptată, s-a constatat vinovăția lui registratorul OCT mun. Chișinău, Sili Marian, pentru fapta comisă.

Examinând motivele invocate de revizuent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia că cererea depusă urmează să fie respinsă ca inadmisibilă, pornind de la următoarele.

În conformitate cu lit. a) alin. (1) art. 453 CPC al RM, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată.

Drept temeiuri pentru revizuirea unei hotărâri irevocabile, de către legislator sunt definite cele conținute în art. 449 CPC și ele sunt indicate exhaustiv.

Pornind de la aceste cerințe, Colegiul relevă că revizuirea unei hotărâri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărârii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 CPC. În același timp, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării în instanța de fond, dat fiind că instanța de recurs verifică corectitudinea aplicării și interpretării de către prima instanță a normelor de drept material și procesual, în limitele materialelor din dosar și în limitele recursului declarat. Or, nu poate fi revizuită o hotărâre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța de fond, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație.

Din textul cererii de revizuire, înaintate la 17.02.2014, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ constată că revizuentul solicită revizuirea deciziei Curții Supreme de Justiție din 06.12.2007 și temei de revizuire invocă lit. a) și b) a art. 449 CPC.

Astfel, potrivit art. 449 lit. a) CPC, revizuirea se declară în cazul în care s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu pricina care se judecă.

În acest sens, Colegiul menționează că, pentru probarea acestui temei, forță probantă are doar sentința irevocabilă de condamnare, o condiție fiind ca însăși condamnarea să fie în legătură cu examinarea pricinii.

La caz, ordonanța Procurorului sect. Centru mun. Chișinău din 18.11.2013, nu echivalează cu sentința de condamnare, indicată ca temei la art. 449 lit. a) CPC.

Or, definiția sentinței este expres stabilită de legiuitor și nu lasă loc de interpretări sau de extensii a sensului ei.

În sensul art. 6 CPP, actul procedural este definit drept document prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de prezentul cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.

Însă, doar sub aspect procedural procesul-verbal echivalează cu sentința, pe când ca valoare juridică, aceste două acte sunt distincte.

Sentința este hotărâre prin care cauza penală se soluționează în fond de instanța de judecată (art. 6 pct. 28 și 42 CPP).

Prin urmare, în dispozițiile lit. a) art. 449 CPC, legiuitorul a indicat expres ca temei sentința penală irevocabilă și nu hotărâre judecatărească sau un act procedural.

Potrivit jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, la examinarea cererii de revizuire, instanța se limitează doar la aprecierea admisibilității temeiurilor de revizuire invocate.

La caz, revizuentul nu a probat nici într-un fel prezența acestui temei de revizuire.

Astfel, Colegiul constată că revizuentul nu a prezentat alte înscrisuri care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată.

Din textul cererii de revizuire, înaintate la 17.02.2014, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că revizuentul mai solicită revizuirea deciziei Curții Supreme de Justiție din 06.12.2007 invocând ca temei de revizuire și lit. b) a art. 449 CPC - au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

SRL „Givas” a indicat că în legătură cu emiterea ordonanței Procurorului sect. Centru mun. Chișinău din 18.11.2013, au devenit cunoscute unele circumstanțe și fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, cu toate că noi am întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii, însă în circumstanțele concrete ale cauzei date numai cu ajutorul organelor de urmărire penală a fost posibil de stabilit că, factorii de decizie din OCT mun. Chișinău prin abuz de serviciu săvârșind acte infracționale de corupere - art. 327 Cod penal (registratorul OCT mun. Chișinău, Sili Marian a fost anunțat în căutare), au înregistrat pe numele pîrîtului SRL „Tezed S” dreptul de proprietate asupra terenului și clădirilor adiacente ale SRL „Givas” aflate în litigiu și puse sub sechestru.

Circumstanțele stabilite prin ordonanța Procurorului sect. Centru mun. Chișinău din 18.11.2013, au o importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică au o putere decisivă asupra concluziei (hotărîrii) instanței de judecată.

Cu alte cuvinte, circumstanțele nou-descoperite intervin în obiectul probației și, care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, avînd o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, avînd putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost cunoscute revizuentului anterior, dar existau pînă la momentul pronunțării hotărîrii, fiind descoperite după ce hotărîrea judecătorească a devenit irevocabilă, iar revizuentul întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele reale, însă faptele de corupere a angajaților din OCT mun. Chișinău au fost posibil de descoperit și dovedit, doar prin acțiunile de urmărire penală efectuate de Procuratură.

Examinînd motivele invocate de revizuent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia că cererea de revizuire, în partea ce ține de invocarea ca temei de revizuire lit. b) a art. 449 CPC, urmează să fie respinsă ca depusă tardiv, pornind de la următoarele.

Revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată și dacă cererea este depusă în termenul prevăzut de art. 450 CPC.

Colegiul conchide că, chiar și în condițiile cînd cererea de revizuire corespunde cerințelor legale și este bazată pe unul din temeiurile prevăzute de lege, pentru ca ea să fie admisă de către instanță spre examinare și, ulterior, prin

hotărîre a instanței, să constituie motiv pentru desființarea unei hotărîri irevocabile, ea trebuie să fie depusă în termen.

Această cerință este stabilită de către legiuitor și corespunde exigențelor Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului, care proclamă, ca unul din principii, necesitatea asigurării securității raporturilor juridice (*a se vedea Brumărescu v. Romania, [GC] nr. 28342/95, § 61, ECHR 1999-VII; Roșca v. Moldova, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005*).

Potrivit art. 450 lit. b) CPC, cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii, încheierii sau deciziei – în cazul prevăzut la art. 449 lit. b).

Analizînd cererea de revizuire prin prisma prevederilor legale menționate și sub acest aspect, Colegiul concluzionează că de către revizuent nu a fost respectat termenul de depunere a cererii revizuire.

Astfel, ca temei de revizuire SRL „Givas” a invocat că i-au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii, care nu i-au fost și nu i-au putut fi cunoscute anterior.

În acest sens, Colegiul menționează că prevederile art. 450 CPC condiționează posibilitatea depunerii cererii de revizuire în baza temeiului prevăzut la litera b), și anume: ca revizuentul să nu fi cunoscut și să nu fi avut posibilitatea de a cunoaște aceste circumstanțe, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Mai mult, potrivit normei de drept evocate supra (art. 450 lit. b) CPC), posibilitatea depunerii cererii de revizuire este condiționată de respectarea termenului de 5 ani de la data rămînerii irevocabile a hotărîrii a cărei revizuire se solicită, în interiorul căruia se poate exercita această cale de atac.

La caz, hotărîrea irevocabilă pe fond a fost adoptată de către Colegiul economic lărgit al Curții Supreme de Justiție la 06.12.2007, iar cererea de revizuire a fost depusă la 17.02.2014, adică în afara termenului de 5 ani.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că depășirea termenului atît de 5 ani, este imputabilă revizuentului.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că circumstanțele invocate de revizuent drept temei de revizuire, nu se încadrează în cele exhaustiv prevăzute la art. 449 CPC.

Prin cererea – obiectul prezentei ședințe, revizuentul nu a prezentat nici unul din temeiurile conținute în norma indicată.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărîrilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei

hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*). Din considerentele menționate Colegiu consideră că prezenta cerere de revizuire nu poate fi admisă.

Astfel, Colegiul conchide că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, or retractarea neîntemeiată a unei hotărâri judecătorești irevocabile produce efecte grave pentru părți, întrucât se încalcă principiul stabilității raporturilor juridice, fiindcă unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea (art. 449 CPC) admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

În baza celor expuse și în conformitate cu art. 449, 451-453 din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ,

DISPUNE:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de SRL „Givas” împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 06 decembrie 2007, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a S.R.L. „Givas” împotriva Î.S. „Cadastru”, Agenției Relații Funciare și Cadastru, S.R.L. „Tezed S”, CP „Mina Făurari” cu privire la prelungirea termenului de înregistrare a contractului, recunoașterea drepturilor de proprietate asupra bunurilor imobile și înregistrarea acestora în Registrul bunurilor imobile.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea